

manual

WYCINANKA O PRZEMOCY

Czyli jak za pomocą filmu poklatkowego mówić o ważnych kwestiach

PRZEMYSŁ LAB

JAK TO ZROBILIŚMY

Przemysł przed II wojną światową był wielokulturowym miastem, w którym obok siebie mieszkali Żydzi, Ukraińcy i Polacy. Dziś pozostała jedynie mniejszość ukraińska, która stanowi około czterech procent ludności. Młodzi mieszkańcy Przemysła o polskich i ukraińskich korzeniach uczestniczyli w pięciodniowych warsztatach obywatelskich oraz medialnych. Tematem, którym się zajęli, była tożsamość związana z wielokulturowością tego miasta – kwestia ważna zwłaszcza przy nasilających się w Przemysłu nastrojach ksenofobicznych. Działania miały na celu wsparcie integracji Ukraińców i Polaków. Pierwszego dnia uczestnicy zdecydowali, że narzędziem wypowiedzi artystycznej opisującej ich codzienne życie w Przemysłu będzie film. Chcieli, aby efekt pracy był atrakcyjny dla osób w podobnym do nich wieku. Młodzież ponadgimnazjalna wybrała film dokumentalny, a uczniowie gimnazjum wzięli udział w warsztatach animacji poklatkowej. Animatorka Marta na początku pokazała uczestnikom zestaw filmów animowanych (między innymi film Kamila Polaka *Narodziny narodu*), które w abstrakcyjny sposób traktują temat różnorodności. „Miały ich nakierować na inne myślenie – tłumaczy Marta. – Zachowania ksenofobiczne czy rasistowskie często opisuje się za pomocą konfliktu, scen bójk. Ten, który stosuje przemoc, jest łysy i spocony, wyciąga kij baseballowy i tłucze kogoś na chodniku. Chciałam ich filmy przed tym uchronić”. Efektem ich pracy są trzy filmy w technice animacji wycinankowej: *Podniebienie*, *Moje niebo* i *Źródło* oparte na rodzinnych historiach, legendach i bajkach, prezentowane jako tryptyk *Przemysł to*. Zachowaniom

ksenofobicznym obecnym w codziennym życiu młodych ludzi dzięki użytym opowieściom nadano szerszy kontekst kulturowy i historyczny. Odpowiedź na pytanie o przyczyny takich zjawisk jest bardzo trudna, ale forma artystyczna choć trochę pozwala się do niej zbliżyć.

Film *Przemyśl to* dostępny jest w serwisie vimeo: <https://vimeo.com/207037171> hasło: polskalab_2.

— Działanie zostało zrealizowane przez:
Marta Stróżycka
Autorka tekstu: Joanna Mikulska

SKŁADNIKI

- czas: przygotowanie - 2 godz., realizacja - 3 dni
- liczba osób: 1 animator, 5-10 uczestników
- co będzie potrzebne: kolorowy papier, karton, gazety, tektura, klej, flamastry, kredki, nożyczki, taśma papierowa, aparat fotograficzny ze statywem, komputer, oprogramowanie do animacji poklatkowej (np. Windows Movie Maker, iMovie), mikrofon, dyktafon lub mikrofon
- tagi: dorośli, dzieci, dziennikarstwo, młodzież, film, przyszłość, miasto, tożsamość lokalna, przestrzeń publiczna

KROK PO KROKU

KROK 1: Inspiracje filmowe i wybór techniki

Zastanówmy się nad zestawem filmów, które posłużą za inspirację: na jakim kontekście nam zależy, co warto pokazać uczestnikom, aby poszerzyli swoje horyzonty i perspektywę. Wybieramy technikę plastyczną, której użyjemy. Jeśli jest to nasz początek przygody z animacją poklatkową, najlepiej zastosować metodę wycinanki. W przystępny sposób pozwala pokazać zasady animacji poklatkowej i wykorzystać gotowe przedmioty.

KROK 2: Tworzenie scenariusza

Po burzy mózgow i swobodnej rozmowie o problemie, którego będą dotyczyły nasze filmy, omawiamy podstawowe elementy, które pozwolą nam skonstruować ciekawą historię: czas filmu i strukturę dramaturgiczną. Zastanówmy się, jak zbudujemy napięcie, co przyciągnie uwagę widza i kto będzie bohaterem naszej historii – opiszmy go dokładnie (ile ma lat, jak wygląda, jak jest ubrany). Czy historia, która mu się przydarza, jakoś go zmienia? Na czym polega ta zmiana?

KROK 3: Rysowanie storyboardu

Omawiamy podstawowe pojęcia filmowe, jak kadr, kompozycja kadru, montaż. Przekładamy nasz scenariusz na konkretne sceny. Rysujemy sceny na oddzielnych kartkach. Do scen dopisujemy dialogi.

KROK 4: Produkcja filmu

Wycinamy z papieru bohaterów historii i elementy scenografii: np. drzewa, górę, strumyk, chmurę, krople deszczu, stół, krzesło. Możemy też użyć gotowych przedmiotów: skrawków wełny jako trawy i liści, kartonowych pudełek jako budynków, mapy itp. Do blatu stołu przyklejamy karton, który posłuży nam za tło filmu. Ustawiamy oświetlenie i aparat na statywie. Każdy najmniejszy ruch i przesunięcie elementów fotografujemy. Zdjęcia montujemy, a następnie podkładamy dźwięk. Pamiętajmy, żeby dodać planszę z tytułem i napisy końcowe, w których wymienimy uczestników warsztatów.

WARIANTY

Planując pracę w grupie, zastanówmy się nad podziałem ról. Być może warto, aby uczestnicy pracowali indywidualnie nad scenariuszami, ale już w trakcie produkcji animacji pomagali sobie wzajemnie, pracując jako grupa nad każdą animacją. Dodatkowo informacje na temat elementów scenariusza

warto wprowadzić już na samym początku (szczególnie jeśli jest to proces rozłożony na kilka dni), aby uczestnicy mieli jak najwięcej czasu na wygenerowanie pomysłu na scenariusz.

polska lab

Projekt zorganizowany wspólnie przez:

Partnerzy lokalni:

Związek Ukraińców w Polsce

Koordinacja projektu i koncepcja publikacji: Karolina Śmigiel
Superwizja projektu: Zuzanna Sikorska-Borowska, Dorota Borodaj
Fundacja Evens: Joanna Krawczyk
Koordinacja lokalna projektu: Beata Frąckowiak-Piotrowicz (Jarocin Lab), Ihor Horkiv (Przemyśl Lab)

Dziękujemy za wsparcie i pomoc w realizacji projektu:

Anna Dąbrowska, Joanna Grabarczyk, Marta Stróżycka, Bartek Żmuda, Katarzyna Wala, Jan Dąbkowski, Joanna Mikulska, Bartek Lis, Dagmara Gortych, Agnieszka Chlebowska, Sylwia Żółkiewska, Marta Białek-Graczyk

Redakcja publikacji: Urszula Engelmayer
Korekta publikacji: Lidia Ścibek

www.polskalab.e.org.pl

Publikacja udostępniona jest na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC 3.0 PL).